

Input voor zzp-commissiedebat / vervolg

Beste leden van de Vaste Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Ten behoeve van het aankomende zzp-commissiedebat geven wij in aanvulling op onze eerdere input, een reactie op de voortgangsbrief die de minister en staatssecretaris op 27 maart jongstleden hebben gestuurd.

Natuurlijk zijn zelfstandigenorganisaties blij met de erkenning door de Hoge Raad en de minister dat (extern) ondernemerschap een meer prominente rol moet krijgen bij de vraag of sprake is van zelfstandig ondernemerschap of een dienstbetrekking.

Maar de door de minister voorgestelde aanpassing in de wet VBAR zal nog steeds niet de gewenste duidelijkheid geven waar iedereen al meer dan 20 jaar op wacht. Het 'holistisch' wegen van alle indicaties blijft veel te ingewikkeld voor opdrachtgevers en zelfstandig ondernemers en zal blijven leiden tot rechtsonzekerheid, angst bij opdrachtgevers en daarmee minder werk.

De indicaties die nu worden genoemd zijn feitelijk niet nieuw, maar werden al gebruikt voor de invoering van de VAR in 2005 en leidden toen al tot te veel onduidelijkheid. De VAR is destijds ingevoerd om de onduidelijkheid weg te nemen en vooraf zekerheid te bieden. De wijzigingen die de minister nu wil doorvoeren zullen die zekerheid vooraf nog steeds niet geven.

Het probleem blijft dat de fundamentele kritiek, die ook de Raad van State op het wetsvoorstel VBAR heeft geuit, niet wordt weggenomen, namelijk het verschil in fiscale en sociaalzekerheidsbehandeling tussen werknemers en zelfstandigen. De consequenties van een verkeerde kwalificatie zijn veel te groot.

De Raad van State¹ zegt: "In de kern ligt het probleem niet in het juist kwalificeren van de arbeidsrelatie, maar zijn deze verbonden met de zeer verschillende gevolgen die aan een bepaalde kwalificatie verbonden is. Bovendien kan een sluitende definitie van een arbeidsovereenkomst niet in algemene zin worden gegeven, omdat voor deze kwalificatie een beoordeling van alle feiten en omstandigheden nodig is."

Het door de Raad van State genoemde waterbedeffect blijft bestaan. Het gevolg zal zijn dat meer zzp'ers in een flexconstructie worden geduwd waar ze niet thuishoren. Een gevolg dat nu al wordt gevoeld nu de handhaving is gestart.

De minister stipt in zijn brief het Belgische model aan, waarin oneerlijke concurrentie door verschil in sociale lasten wordt aangepakt en daarnaast de druk op het sociale stelsel wordt verminderd omdat zelfstandigen daaraan meer gaan bijdragen. Een bijkomstigheid is dat er sprake is van vrije keus. De wil van partijen om als zelfstandig ondernemer of als werknemer aan de slag te gaan geeft in de basis de doorslag.

Overigens is het verschil met België voor wat betreft het sociale vangnet minder groot dan vaak wordt gesuggereerd. In Nederland betalen zelfstandigen gewoon mee aan de AOW. In België is er een pensioenstelsel voor werkenden (er is geen AOW), waarbij zzp'ers ook premie voor pensioen betalen. De hoogte van het pensioen dat daarmee wordt opgebouwd is vrijwel gelijk aan de AOW.

De minister noemt dat de deadline voor het binnenhalen van EU-gelden uit het Herstel- en Veerkrachtplan maakt dat er haast is geboden. Dat speelt ook bij andere conceptwetgeving gerelateerd aan arbeid en ons sociale stelsel. Het is echter geen goede zaak als er slechte wetgeving wordt aangenomen onder druk van een deadline.

Oproep aan de Tweede Kamerleden en bewindslieden

Neem de [aangehouden motie](#) voor het opsplitsen van de wet VBAR aan. Ga niet verder met het aanpassen van het onderdeel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties. Voer het onderdeel Rechtsvermoeden zo snel mogelijk in. Neem meer tijd om na te denken over aanpassing van het stelsel waarbij werkenden een vrije keus hebben en iedere werkende een basis vangnet creëert voor zijn eigen sociale zekerheid.

Onderzoek de inhoud van het Belgisch model nader, omdat het belangrijke componenten in zich heeft die in Nederland goed toepasbaar zijn om de huidige problemen en onduidelijkheden rondom de inzet van zelfstandig ondernemers weg te nemen.

Laat ook onderzoeken waar zelfstandig ondernemers terecht komen. Hoeveel mensen hebben een vast dienstverband gekregen? Hoeveel een flexconstructie? Hoeveel mensen zitten 'op de bank'. Hoeveel zijn gestopt of zijn van sector geswitcht? Onderzoek bij opdrachtgevers hoeveel werk er niet (meer) wordt uitbesteed, maar ook niet wordt opgelost door vaste of flexibele dienstverbanden. Hoeveel werk blijft liggen? Ofwel: onderzoek het waterbedeffect.

ⁱ <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@144529/w12-24-00156-iii/> pagina